

RIGLYNE INSAKE DIE VERKIESING VAN SKOOLBEHEERLIGGAME VAN OPENBARE SKOLE

basic education

Department
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**RIGLYNE INSAKE DIE VERKIESING VAN
SKOOLBEHEERLIGGAME
VAN
OPENBARE SKOLE**

Gepubliseer 2014

INHOUDSOPGAWE

1.	Samestelling van beheerliggame van openbare skole	5
2.	Verkiesbaarheid	5
3.	Provinsiale verkiesingskoördineerder	5
4.	Distrikskiesbeampste	6
5.	Skoolkiesbeampste	6
6.	Gedragkode vir kiesbeamptes (distrik en skool)	7
7.	Die kieserslys	7
8.	Stemreg	7
9.	Datum, tyd en plek van die benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van ouerlede	8
10.	Benoeming van ouerlede	8
11.	Kworum	9
12.	Verkiesing van ouerlede	9
13.	Benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van opvoederlede	10
14.	Benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van 'n personeellid	11
15.	Benoeming en verkiesing van leerderlede	11
16.	Afwyking van 'n enkele verkiesingsvergadering	11
17.	Besluit deur skoolkiesbeampste	12
18.	Prosedure na verkiesing van beheerliggaam	12
19.	Oorhandiging	13
20.	Verkiesing van ampsdraers, en ampstermyn	13
21.	Tussenverkiesings weens vakatures in beheerliggaam	13
22.	Lidmaatskap van beheerliggame van openbare skole vir leerders met spesiale onderwysbehoefte	14
23.	Herroeping	15
24.	Kort titel	15
25.	Bylaes	15

RIGLYNE INSAKE DIE VERKIESING VAN SKOOLBEHEERLIGGAME VAN OPENBARE SKOLE

Woordoms krywing

In hierdie riglyne, tensy die samehang anders aandui, het enige woord of uitdrukking waaraan 'n betekenis in die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), soos gewysig, toegeken is, daardie betekenis, en beteken -

“**dae**” kalenderdae, wat Saterdag, Sondag en openbare vakansiedae insluit;

“**Departementshoof**” die hoof van die onderwysdepartement in die provinsie;

“**die Wet**” die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), soos gewysig.

“**distrikskiesbeampte**” 'n senior distriksamptenaar by 'n distrikskantoor wat verantwoordelik is vir toesig oor en die bestuur van die verkiesingsproses in die distrik;

“**lid**” 'n lid van die beheerliggaam;

“**Lid van die Uitvoerende Raad**” die Lid van die Uitvoerende Raad wat verantwoordelik is vir onderwys in die provinsie;

“**openbare skool**” -

- (a) 'n gewone openbare skool; of
- (b) 'n openbare skool vir leerders met spesiale onderwysbehoefte; of
- (c) 'n openbare skool wat onderwys met 'n gespesialiseerde klem op talent, onder meer sport, die uitvoerende kunste of skeppende kunste, voorsien;

“**opvoeder**” enige persoon, met die uitsondering van 'n persoon wat uitsluitlik aangestel is om buitekurrikulêre pligte te vervul, wat by 'n openbare skool ander persone onderrig, opvoed of oplei, of professionele opvoedkundige dienste, waaronder professionele terapie en opvoedingsielkundige dienste, lewer;

“**ouer**” -

- (a) die biologiese of aanneemouer of wettige voog van 'n leerder;
- (b) die persoon met wettige aanspraak op sorg vir 'n leerder; of
- (c) die persoon wat onderneem om die verpligtinge van 'n persoon in paragrawe (a) en (b) ten opsigte van die leerder se opvoeding op skool na te kom;

“**personeellid**” 'n persoon wat ingevolge die Staatsdienswet of die Suid-Afrikaanse Skolewet by 'n skool aangestel is en nie 'n opvoeder is nie;

“**provinsiale verkiesingskoördineerder**” 'n senior provinsiale amptenaar by 'n provinsiale kantoor wat verantwoordelik is vir toesig oor en die bestuur van die verkiesingsproses in die provinsie;

“**skool**” 'n gewone openbare skool of 'n openbare skool vir leerders met spesiale onderwysbehoefte wat leerders in een of meer grade van graad R tot graad 12 inskryf;

“**skoolhoof**” 'n opvoeder wat as hoof van 'n skool aangestel is of waarneem, met “**hoof**” en “**prinsipaal**” as sinonieme;

“skoolkiesbeampte” die hoof of ’n senior bestuurder van ’n ander skool. ’n Opvoeder of personeellid wat deur die Onafhanklike Verkiesingskommissie (OVK) as ’n kiesbeampte opgelei is, kan as ’n skoolkiesbeampte dien van ’n skool waar hy of sy nie in diens is nie; en

“verteenwoordigende raad van leerders” ’n verteenwoordigende raad van leerders wat ingevolge artikel 11 van die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), soos gewysig, tot stand gebring is.

1. Samestelling van beheerliggame van openbare skole

- (1) Die lede van die beheerliggame van 'n openbare skool bestaan uit die volgende persone:
  - (a) Verkose lede
  - (b) Die skoolhoof uit hoofde van sy of haar amptelike hoedanigheid
  - (c) Gekoöpteerde lede
- (2) Die verkose lede van die beheerliggame waarna subparagraaf (1)(a) hierbo verwys, bestaan uit die volgende persone:
  - (a) Ouers van leerders by die skool
  - (b) Opvoeders by die skool
  - (c) Personeellede wat nie opvoeders is nie
  - (d) Leerders in graad 8 of hoër by die skool wat uit die verteenwoordigende raad van leerders kom of deur die verteenwoordigende raad van leerders benoem is, indien van toepassing
- (3) Na gelang van die betrokke skooltipe en -gradering, moet die getal ouerlede, opvoederlede, personeellede wat nie opvoeders is nie, en leerderlede van 'n beheerliggame aan bylae A by hierdie riglyne voldoen.

2. Verkiesbaarheid

'n Persoon sal nie verkiesbaar wees as 'n lid van 'n beheerliggame nie indien hy of sy:

- (1) geestesongesteld is en deur 'n bevoegde hof as sodanig verklaar is;
- (2) 'n ongerehabiliteerde insolvente persoon is;
- (3) aan 'n oortreding skuldig bevind en gevonnissen is tot tronkstraf vir 'n tydperk van langer as ses maande, sonder die moontlikheid van 'n boete, of nog nie sy of haar volle tronkstraf uitgedien het nie;
- (4) ongeskik verklaar is om met kinders te werk, soos wat die Kinderwet, 2005 (Wet 38 van 2005) bepaal;
- (5) nie onder een van die ledekategorieë van 'n beheerliggame val nie;
- (6) nie meer onder die ledekategorie val wat hy of sy ten tyde van sy/haar verkiesing verteenwoordig het nie; of
- (7) sy of haar lidmaatskap van die beheerliggame verloor het deurdat die Departementshoof dit ingevolge die Wet beëindig het.

3. Provinsiale verkiesingskoördineerder

Die pligte van 'n provinsiale verkiesingskoördineerder is onder meer:

- (1) om genoegsame voorspraak rakende die verkiesingsdatum te verseker;
- (2) om voldoening aan verkiesingsprosedures te verseker;
- (3) om die hulpbronne vir 'n doeltreffende en regverdigde beheerliggameverkiesing te koördineer;
- (4) om toe te sien dat materiaal en prosedures vir die opleiding van distriks- en skoolkiesbeamptes en verkiesingspanne gereed is en dat opleiding volgens plan geskied;
- (5) om template vir alle vereiste dokumente vir die verkiesing te ontwikkel en te voorsien;
- (6) om geskille met betrekking tot die verkiesing te besleg wat nie op skool- of distriksvlak besleg kon word nie;

- (7) om die verkiesingsproses in die provinsie te monitor en te beoordeel; en
- (8) om 'n databasis van beheerliggame te konsolideer sodra hulle in diens tree.

4. Distrikskiesbeampte

Die pligte van 'n distrikskiesbeampte is onder meer:

- (1) om die verkiesingsprosesse in die distrik te koördineer;
- (2) om die distrik oor die voorgestelde strategie en inwerkingstelling van die verkiesing in die distrik te adviseer, en toe te sien dat die proses volgens ooreenkoms plaasvind;
- (3) om 'n bestuursplan vir die inwerkingstelling van die provinsiale regulasies op te stel;
- (4) om toe te sien dat elke skool in pas met provinsiale regulasies oor 'n kiesbeampte beskik en dat die skoolverkiesingspanne tot stand gebring is;
- (5) om te verseker dat alle kiesbeamptes wat op skoolvlak werk, voldoende opgelei word en bewus is van wat hul rol behels;
- (6) om te verseker dat alle kiesbeamptes die provinsiale verkiesingsregulasies en ander dokumente betyds ontvang;
- (7) om te verseker dat verkiesingsvoorspraak volgens plan geskied;
- (8) om toe te sien dat die algehele verkiesingsproses gemoniteer word;
- (9) om te verseker dat die name van kontakbesonderhede van die persone wat tot beheerliggame verkies word, binne 'n week na die verkiesing ingedien word (sien templaaf 1, "Kennisgewing van alle lede wat tot die beheerliggame verkies is");
- (10) om te verseker dat hulle die datavorm (sien templaaf 2, "Beheerliggame-datavorm") van die skoolhoof ontvang en dit binne 14 dae ná die vergadering waar ampsdraers verkies word, by die distrik indien;
- (11) om geskille met betrekking tot besluite te besleg wat nie op skoolvlak besleg kon word nie;
- (12) om 'n databasis van pas verkose beheerliggame te ontwikkel en dit by die provinsiale verkiesingskoördineerder in te dien; en
- (13) om 'n skriftelike distriksverslag oor verkiesings op te stel en dit by die provinsiale verkiesingskoördineerder in te dien.

5. Skoolkiesbeampte

Die pligte van 'n skoolkiesbeampte is onder meer:

- (1) om 'n kennisgewing met die besonderhede van die datum, tyd en plek van die benoemings- en verkiesingsvergadering op te stel;
- (2) om toe te sien dat 'n geskikte lokaal vir die benoemings-/verkiesingsvergadering beskikbaar is;
- (3) om te verseker dat die skoolverkiesingspan weet watter verkiesingsproses gevolg moet word en aan tersaaklike wetgewing voldoen;
- (4) om in geval van enige geskille op verkiesingsdag tussenbeide te tree en dit te besleg; en
- (5) om die verkiesingsuitslae by die distrikskantoor in te dien.

6. Gedragskode vir kiesbeampes (distrik en skool)

'n Kiesbeampte moet:

- (1) eerlik en waardig optree;
- (2) onpartydig optree;
- (3) vertrouwd wees met die verkiesingsproses en tersaaklike wetgewing;
- (4) die verkiesing ingevolge die provinsiale voorskrifte onderneem;
- (5) met skoolbestuurders en lynbestuur saamwerk;
- (6) die stemproses billik en regverdig bestuur;
- (7) enige probleme wat dalk kan ontstaan beleefd hanteer;
- (8) hoflik en pligsgetrou wees; en
- (9) nie sy of haar mandaat oorskry nie.

7. Die kieserslys

- (1) 'n Kieserslys moet beskikbaar wees vir elk van die kategorieë, en moet die name van alle stemgeregtigde ouers, opvoeders, personeellede en leerders bevat, en wel soos volg:
  - (a) Die kieserslys vir ouers (templaat 3, "Ouerkieserslys") moet op die skool se toelatingsregister gegrond wees. Diegene met stemreg is persone wat as ouers in die toelatingsregister verskyn, of wat kan bewys lewer dat hulle ouers is soos wat die Wet dit omskryf. Slegs twee ouers per leerder mag stem.
  - (b) Die kieserslys vir opvoeders (templaat 4, "Kieserslys") moet bestaan uit alle opvoeders wat by die skool in diens is.
  - (c) Die kieserslys vir personeellede (templaat 4, "Kieserslys") moet bestaan uit alle personeellede wat by die skool in diens is.
  - (d) Die kieserslys vir leerders (templaat 4, "Kieserslys") moet bestaan uit alle lede van die verteenwoordigende raad van leerders.
- (2) Minstens 14 dae voor die datum van die verkiesing van ouerlede moet die kiesbeampte die ouers in kennis stel dat die kieserslys by die skool ter insae lê.
- (3) Alle voorstellers, sekondante en benoemdes moet persone wees wat op die kieserslys verskyn.
- (4) Kiesbeampes behoort die beginsels van inklusiwiteit, deursigtigheid en demokrasie te volg eerder as om moontlike kiesers uit te sluit.

8. Stemreg

- (1) Twee ouers per leerder wat amptelik by 'n skool ingeskryf is, is daarop geregtig om vir ouerlede van die beheerliggaam te stem, en het een stem met betrekking tot elke benoemde, met 'n maksimum getal stemme gelykstaande aan die getal ouerlede wat verkies moet word.
- (2) Elke opvoeder wat by 'n skool in diens is, met inbegrip van die skoolhoof, is daarop geregtig om vir opvoederlede te stem, en het een stem met betrekking tot elke benoemde, met 'n maksimum getal stemme gelykstaande aan die getal opvoederlede wat verkies moet word.
- (3) Elke personeellid is daarop geregtig om vir 'n personeellid te stem, en het een stem. Indien die skool oorslegs een sodanige personeellid beskik, word die lid outomaties verkies.
- (4) Elke lid van 'n verteenwoordigende raad van leerders is daarop geregtig om vir leerderlede te stem, en het een stem met betrekking tot elke benoemde, met 'n maksimum getal stemme gelykstaande aan die getal leerderlede wat verkies moet word.

- (5) Volmagstemme word nie aanbeveel nie.

9. Datum, tyd en plek van die benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van ouerlede

- (1) Die skoolkiesbeampte moet 'n kennisgewing in die voorgeskrewe vorm opstel (templaat 5), wat die datum, tyd en plek van die benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van ouerlede bepaal. Die benoeming en verkiesing van ouerlede moet by 'n enkele vergadering geskied.
- (2) Die skoolkiesbeampte moet toesien dat die kennisgewing van die benoemings- en verkiesingsvergadering minstens 14 dae voor die datum van die vergadering opsigtelik by die skool en in die gemeenskap versprei en vertoon word, en moet sodanige kennisgewing eers by die skoolhoof indien.
- (3) Die skoolhoof moet -
- (a) minstens 14 dae voor die datum van die benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van ouerlede 'n afskrif van die kennisgewing aan elke leerder van die betrokke skool oorhandig, met 'n mondelinge instruksie om die kennisgewing aan hulle ouers te gee; of
  - (b) enige ander haalbare metode volg om die bepaalde skoolgemeenskap in kennis te stel, solank dit geensins enige lid van die skoolgemeenskap benadeel nie.
- (4) Ongeag watter metode ingevolge subparagraaf (3)(b) hierbo gevolg word, moet die kennisgewings in die skool se onderrigtaal en, waar moontlik, in leerders se huistaal wees.

10. Benoeming van ouerlede

- (1) 'n Ouer kan slegs deur 'n ander ouer van 'n leerder by die betrokke skool benoem en gesecondeer word (sien templaat 6, "Benoemingsvorm"), deur -
- (a) 'n benoemingsvorm, wat behoorlik deur die voorsteller, sekondant en benoemde ingevul is, hoogstens sewe dae en minstens 24 uur voor die aanvang van die benoemingsvergadering by die skoolkiesbeampte in te dien;
  - (b) 'n ouer te benoem, wat dan formeel voorgestel en gesecondeer moet word op die benoemingsvorm, wat die voorsteller gedurende die benoemingsgedeelte van die vergadering moet voltooi; of
  - (c) te verseker dat die benoemde aan die vereistes van paragraaf 2 voldoen en sy/haar handtekening aanbring.
- (2) Die kiesbeampte van die skool moet die toegelate tyd vir die benoemings by die aanvang van die benoemingsvergadering bepaal, en moet die vergadering daarvan in kennis stel.
- (3) Nadat die toegelate tyd vir benoemings ingevolge subparagraaf (2) hierbo verstryk het, moet die kiesbeampte -
- (a) die benoemings oorweeg en die benoeming afwys van enige benoemde wat -
    - (i) nie ingevolge subparagraaf (1) hierbo benoem is nie;
    - (ii) nie verkiesbaar is as lid van die skoolbeheerliggaam nie; of
    - (iii) in die geval van 'n benoeming waarna subparagraaf (1)(b) hierbo verwys, nie die genoemde benoemingsvorm voltooi het nie, tensy skriftelike bewys tot die bevrediging van die kiesbeampte van die skool voor die verstryking van die tyd ingevolge subparagraaf (2) hierbo ingedien word dat sodanige benoemde inderdaad bereid is om as lid van die beheerliggaam te dien;
  - (b) die name aankondig van die benoemdes wie se benoemings aanvaar is.

- (4) Indien die totale getal benoemdes wie se benoemings aanvaar is -
- (a) minder is as die getal lede wat ten opsigte van die ouerkategorie vereis word, moet 'n nuwe vergadering binne 14 dae gehou word waar nuwe benoemdes benoem moet word;
  - (b) gelykstaande is aan die getal lede wat ten opsigte van die ouerkategorie vereis word, moet die kiesbeampste elke aanvaarde benoemde tot 'n verkose lid van die beheerliggaam verklaar (sien subparagraaf 12(6)); of
  - (c) meer is as die getal lede wat ten opsigte van die ouerkategorie vereis word, moet 'n verkiesing ingevolge paragraaf 12 hieronder gehou word.

11. Kworum

- (1) 'n Kworum van 15% van ouers op die kieserslys word vereis vir die benoemings- en verkiesingsvergadering om voort te gaan.
- (2) Indien die kworum nie by die eerste verkiesingsvergadering behaal word nie, moet die vergadering weer binne 14 dae gehou word, in welke stadium die prosedure in paragraaf 10 hierbo herhaal sal word. Die kennisgewing van die tweede verkiesingsvergadering behoort duidelik te vermeld dat geen kworum vir daardie vergadering vereis word nie.
- (3) Volmagstemme moet in die berekening van die kworum in ag geneem word.

12. Verkiesing van ouerlede

- (1) Die verkiesing van die ouerkomponent van die beheerliggaam sal deur die verkiesing van die ander komponente voorafgegaan word.
- (2) Die verkiesingsvergadering moet plaasvind op die datum, tyd en plek wat die skoolkiesbeampste bepaal.
- (3) Die skoolkiesbeampste moet die prosedures wat gevolg moet word aan die verkiesingsvergadering verduidelik, en moet dit duidelik stel dat elke benoemde die geleentheid sal hê om kortliks minstens die volgende te noem:
  - (a) Sy of haar naam
  - (b) Die name en grade van sy of haar kinders in die skool
  - (c) Sy of haar beroep en ervaring of vaardighede
  - (d) Sy of haar visie vir die skool
- (4) Voordat die stembriewe (sien templaaf 7, "Stembrief") uitgedeel word, moet die skoolkiesbeampste:
  - (a) toesien dat elke stembrief oor die skoolstempel of 'n ander kenmerkende eienskap beskik wat voorkom dat daar met die stembriewe gepeuter word; en
  - (b) die stemproses, die minimum en maksimum getal benoemdes vir wie gestem moet word, sowel as die uitbring van 'n stem, wat hetsy met behulp van nommers of die skryf van name of albei kan geskied, verduidelik.
- (5) Die stembrief moet die name van alle aanvaarde benoemdes in alfabetiese volgorde op grond van hul vanne aandui. Elke naam moet oor 'n nommer beskik wat met 'n nommer op die stembrief ooreenstem.
- (6) Indien die totale getal geldige benoemings gelykstaande is aan die vereiste getal ouerlede, word die benoemdes tot behoorlik verkose lede verklaar. In so 'n geval moet die skoolkiesbeampste 'n verklaring onderteken wat aandui dat lede nie by wyse van 'n geslote stembrief verkies is nie, en dat hy of sy voldoende geleentheid vir bykomende benoemings gebied het.

- (7) 'n Stemgeregtigde persoon moet sy of haar stem in die geheim op die stembrief uitbring en die gevoude stembrief plaas in 'n bus of ander geslote houer wat vir die doel voorsien word.
- (8) 'n Ongeletterde persoon of iemand wat weens 'n fisiese gestremdheid nie kan stem nie, kan op sy of haar eie versoek deur die skoolkiesbeampte en 'n getuie wat daardie persoon self aanwys, bygestaan word.
- (9) Die kiesbeampte moet 'n stembrief verwerp:
  - (a) wat nie oor die skoolstempel of kenmerkende eienskap ingevolge subparagraaf (4)(a) hierbo beskik nie;
  - (b) waarop meer stemme uitgebring is as die getal lede wat verkies moet word; en
  - (c) wat so voltooi is dat dit nie duidelik blyk vir watter benoemde of benoemdes 'n stem uitgebring is nie.
- (10) Nadat enige bedorwe stembriewe verwerp is, moet die kiesbeampte:
  - (a) die stemme tel in die teenwoordigheid van benoemdes wat teenwoordig wil wees;
  - (b) die naam van elke benoemde en die getal stemme wat vir elk uitgebring is by die verkiesingsvergadering aankondig;
  - (c) die vorm vir getelde stembriewe (sien templaaf 8, "Getelde stembriewe en verklaring van getal stemme") in die volgorde van meeste tot minste stemme invul; en
  - (d) verklaar wie behoorlik verkies is. Die persoon met die meeste stemme word eerste genoem of gelys, en die persoon met die minste stemme laaste.
- (11) Waar 'n gelyke getal stemme vir twee of meer benoemdes uitgebring is en dit die uitslag van die stemming beïnvloed, moet die kiesbeampte die uitslag met betrekking tot sodanige benoemdes bepaal deur lootjies te trek, of met behulp van 'n ander metode wat 'n lukrake keuse tussen die gelykop benoemdes moontlik maak. Dit moet openlik en volgens ooreenkoms tussen die benoemdes geskied.

13. Benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van opvoederlede

- (1) Die skoolkiesbeampte moet op 'n datum, tyd en plek vir die benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van opvoederlede besluit. Hierdie vergadering moet minstens 24 uur voor die verkiesing van die ouerledekomponent geskied.
- (2) Die skoolhoof moet die skoolkiesbeampte van 'n lys van alle opvoeders by die skool voorsien. Dit sal as die kieserslys dien.
- (3) Die skoolkiesbeampte moet toesien dat elke opvoeder by die skool minstens 14 dae voor die datum van die benoemingsvergadering 'n afskrif van die kennisgewing van die vergadering ontvang (sien templaaf 5, "Kennisgewing van benoemings- en verkiesingsvergadering").
- (4) 'n Opvoeder kan slegs deur 'n ander opvoeder wat by die skool in diens is, benoem en gesekondeer word (sien templaaf 6, "Benoemingsvorm").
- (5) Die voltooide benoemingsvorme moet hoogstens sewe dae en minstens 24 uur voor die aanvang van die benoemingsvergadering by die skoolkiesbeampte ingedien word.
- (6) Opvoeders wat by die vergadering benoem word, moet deur 'n ander opvoeder by die vergadering gesekondeer word, en die benoemingsvorm moet behoorlik voltooi en binne die tyd wat die kiesbeampte vir dié doel toelaat, by die skoolkiesbeampte ingedien word.
- (7) Indien die totale getal geldige benoemings gelykstaande is aan die vereiste getal opvoederlede, word die benoemdes tot behoorlik verkose lede verklaar. In so 'n geval moet die skoolkiesbeampte 'n verklaring onderteken wat aandui dat lede nie by wyse van geslote stembrief verkies is nie, en dat hy of sy voldoende geleentheid vir verdere benoemings gebied het.

- (8) Indien benoemings minder is as die vereiste getal vir die opvoederkomponent van die beheerliggaam, moet die skoolkiesbeampte 'n ander vergadering voor die verkiesingsvergadering ten opsigte van ouerlede hou.
- (9) Indien die benoemings meer is as die vereiste getal opvoeders, word 'n verkiesing by wyse van geslote stembrief gehou (sien templaar 7, "Stembrief") en word dieselfde prosedure as vir die verkiesing van ouerlede gevolg.

14. Benoemings- en verkiesingsvergadering ten opsigte van 'n personeellid

- (1) Die prosedure vir die verkiesing van die personeellid tot die beheerliggaam is soos volg:
  - (a) Die prosedure vir die benoeming en verkiesing van die opvoederkomponent, met die nodige veranderinge, geld eweneens vir hierdie kategorie van die beheerliggaam.
  - (b) Waar die skool oor geen personeellid beskik nie, bly die pos vakant.
  - (c) Waar die skool oor een personeellid beskik, word daardie persoon outomaties as 'n behoorlik verkose lid van die beheerliggaam beskou.
  - (d) Waar die skool oor twee of meer personeellede beskik, moet 'n demokratiese verkiesing gehou word om te bepaal wie in die beheerliggaam aangestel moet word (sien templaar 5, "Kennisgewing van benoemings- en verkiesingsvergadering"). Die kiesbeampte kan, met die goedkeuring van die personeellede, lootjies trek as 'n alternatiewe metode om 'n personeellid aan te stel indien die skool oor twee personeellede beskik.

15. Benoeming en verkiesing van leerderlede

- (1) Die verteenwoordigende raad van leerders moet uit eie geledere leerders kies wat as lede van die beheerliggaam kan dien.
- (2) Die prosedure vir die benoeming en verkiesing van leerderlede sal wees soos dié vir opvoederlede in hierdie riglyne.
- (3) Die getal leerders wat tot die beheerliggaam verkies word, behoort in pas te wees met die formule vir die berekening van lede van die beheerliggaam volgens kategorie, soos wat bylae A aandui.
- (4) Die leerders moet bewus gemaak word van artikel 32 van die Wet, wat die status van minderjariges in die beheerliggaam uiteensit.

16. Afwyking van 'n enkele verkiesingsvergadering

- (1) Skole moet by die Departementshoof aansoek doen om toestemming om van die enkele verkiesingsvergadering af te wyk. Nadat skriftelike toestemming bekom is, moet die skool dit aan die kiesbeampte oordra voordat kennisgewings aan ouers gestuur word.
- (2) Die Departementshoof sal so 'n aansoek oorweeg indien hy of sy onder meer tevrede is dat:
  - (a) die afwyking die belange van die skoolgemeenskap en die skool sal bevorder, en vir maksimum kiesersdeelname aan die stemproses sal voorsiening maak;
  - (b) die afwyking nie onbillik teen enige moontlike kieser of groep kiesers sal diskrimineer nie;
  - (c) voldoende voorsiening vir die benoemingsproses gemaak word.
- (3) Indien daar besluit word dat die skool van die enkele verkiesingsvergadering kan afwyk, word 'n kworum van 15% van kiesers vereis vir stemme om getal te word.
- (4) Indien minder as 15% van kiesers gestem het, moet die kiesbeampte 'n nuwe datum vir stemming bepaal, by welke geleentheid geen kworum vereis sal word nie.

17. Besluit deur skoolkiesbeampste

- (1) Die skoolkiesbeampste moet alle sake met betrekking tot die benoeming en verkiesing van benoemdes in alle kategorieë beslis.
- (2) Alle geskille gedurende die verkiesingsproses behoort by die skoolkiesbeampste aangemeld te word.
- (3) Die skoolkiesbeampste moet alle geskille besleg ten einde die verkiesing onbestrede te verklaar. Sy of haar besluit gedurende die verkiesing is finaal.
- (4) Indien die skoolkiesbeampste nie 'n geskil kan besleg nie, behoort die verkiesing voltooi te word, waarna die geskil binne 7 (sewe) dae ná die verkiesingsdag na die distrikskiesbeampste verwys kan word. Die distrikskiesbeampste moet die klaer binne 14 (veertien) dae na ontvangs van die klagte skriftelik van sy/haar besluit en die redes daarvoor in kennis stel.
- (5) Ingeval enige beweerde onreëlmatigheid eers na afloop van die verkiesingsproses aan die lig kom, kan 'n geskil na die distrikskiesbeampste verwys word. In so 'n geval sal die bepalinge van paragraaf 17(4) en 17(6) geld.
- (6) 'n Appèl kan binne 7 (sewe) dae by die Lid van die Uitvoerende Raad ingedien word indien die klaer nie tevrede is met die distrikskiesbeampste se besluit nie.
- (7) Die Lid van die Uitvoerende Raad moet die klaer skriftelik binne 30 (dertig) dae na ontvangs van die appèl van sy of haar besluit en die redes daarvoor in kennis stel.

18. Prosedure na verkiesing van beheerliggaam

- (1) Na die verkiesing van 'n beheerliggaam moet die skoolkiesbeampste:
  - (a) alle dokumente wat by sodanige verkiesing gebruik is, met inbegrip van stembriewe, in koeverte plaas en die koeverte verseël;
  - (b) sodanige koeverte vir minstens drie maande vanaf die datum van die verkiesing van die betrokke beheerliggaam bewaar;
  - (c) elke verkose lid skriftelik van sy of haar verkiesing in kennis stel;
  - (d) die hoof van die skool skriftelik van die name en adresse van die verkose lede in kennis stel, en die skoolhoof inlig dat hy of sy die ouers binne 14 (veertien) dae na die vergadering van die verkiesingsuitslag moet verwittig;
  - (e) toesien dat die distriksdirekteur skriftelik kennis ontvang van die name en adresse van die persone wat tot die beheerliggaam verkies is (sien templaaf 1, "Kennisgewing van alle lede wat tot die beheerliggaam verkies is"); en
  - (f) 'n verklaring indien wat verklaar dat die verkiesing onbestrede was, indien wel, of wat enige geskille uiteensit (sien templaaf 9, "Verkiesingsverklaringsvorm").
- (2) Die skoolhoof moet verseker dat die datavorm (templaaf 2, "Beheerliggaamdatavorm") deur elke lid van die pas verkose beheerliggaam ingevul word. Hierdie vorm moet binne 14 (veertien) dae na kennisgewing van die verkiesingsuitslag by die distrik ingedien word.
- (3) In geval van enige veranderinge in die lede van die beheerliggaam, moet die skoolhoof die provinsiale onderwysdepartement binne 14 (veertien) dae na sodanige veranderinge daarvan in kennis stel om te verseker dat die databasis bygewerk word.

19. Oorhandiging

- (1) Die skoolhoof, synde 'n lid van sowel die uittredende as die pas verkose beheerliggaam, behoort die oorhandigingsproses te bestuur deur:
  - (a) alle beheerliggaamlêers amptelik aan die pas verkose beheerliggaam te oorhandig;
  - (b) 'n oriënteringssessie vir die pas verkose lede te hou; en
  - (c) enige vrae van die pas verkose beheerliggaamlede te beantwoord.
- (2) 'n Lys van die minimum dokumente wat aan die inkomende beheerliggaam oorhandig moet word, word hierby ingesluit (sien templaaf 10, "Gids vir oorhandiging deur uittredende aan pas verkose beheerliggaamvoorsitter").

20. Verkiesing van ampsdraers, en ampstermyn

- (1) Die skoolhoof moet die eerste vergadering van die beheerliggaam belê binne 14 (veertien) dae nadat hy of sy skriftelik van die name en adresse van al die lede van die beheerliggaam in kennis gestel is.
- (2) Voordat ampsdraers verkies word, moet die skoolhoof die lede van die beheerliggaam van hul verantwoordelikhede inlig, sowel as van die behoefte om te verseker dat ampsdraers die geslags- en rassediversiteit by die skool so goed moontlik verteenwoordig.
- (3) By die eerste vergadering van die beheerliggaam moet sodanige liggaam vanuit eie geledere ampsdraers kies, wat minstens 'n voorsitter, tesourier en sekretaris moet insluit. Die skoolhoof sal as voorsitter optree by die verkiesing van die voorsitter van die skoolbeheerliggaam, waarna die verkose voorsitter die res van die vergadering amptelik sal lei.
- (4) Die ampsdraers, met die uitsondering van die leerderkomponent, sal vir een jaar vanaf die datum van hul verkiesing hul ampte beklee.
- (5) 'n Ampsdraer van 'n beheerliggaam kan na die verstryking van sy of haar ampstermyn herkies of gekoöpteer word.
- (6) Indien die amp van 'n ampsdraer om enige rede vakant word, moet die beheerliggaam by die eerste vergadering nadat die vakature ontstaan het, een van sy lede kies om daardie vakature vir die res van die ampstermyn van sy of haar voorganger te vul.
- (7) Na 'n vergadering waar enige ampsdraer verkies is, moet die skoolhoof die Departementshoof onverwyld skriftelik van die vergadering en die naam, adres en amp van die verkose persoon in kennis stel.

21. Tussenverkiesings weens vakatures in beheerliggaam

- (1) Die voorsitter van die beheerliggaam moet, in oorleg met die skoolhoof, die distriksdirekteur van enige vakatures en reëlings vir 'n tussenverkiesing in kennis stel.
- (2) 'n Kiesbeampte van 'n skool moet vir elke tussenverkiesing aangestel word.
- (3) 'n Tussenverkiesing moet gehou word wanneer:
  - (a) die getal ouerlede van 'n beheerliggaam gelykstaande of minder is as die totaal van die ander lede van die beheerliggaam;
  - (b) die getal lede wat met die konstituering van die beheerliggaam verkies is of tot verkose verklaar is, gelykstaande of minder is as die kworum waarna die grondwet van 'n volledig gekonstitueerde beheerliggaam verwys; of
  - (c) 'n lid van die ledekategorie van 'n beheerliggaam waarna artikel 23 of 24 van die Wet verwys, nie meer in 'n beheerliggaam verteenwoordig word nie.

- (4) 'n Beheerliggaamvakature sal ontstaan indien 'n lid -
- bedank;
  - sterf;
  - ingevolge paragraaf 2 van hierdie riglyne gediskwalifiseer word;
  - van twee of meer opeenvolgende vergaderings van die beheerliggaam wegbly sonder die beheerliggaam se toestemming vir sodanige afwesigheid;
  - ooreenkomstig die bepalings van 'n gedragskode ingevolge artikel 18A van die Wet uit die amp verwyder word; of
  - nie meer onder die ledekategorie val wat hy of sy ten tyde van die verkiesing verteenwoordig het nie.
- (5) Wanneer 'n vakature ooreenkomstig subparagraaf (4) ontstaan, moet 'n tussenverkiesing binne 90 (negentig) dae na die ontstaan van sodanige vakature gehou word.
- (6) Die tussenverkiesing moet ooreenkomstig paragraaf 10 tot 16 gehou word, na gelang van die kategorie.
- (7) Lede wat ooreenkomstig hierdie paragraaf verkies word, bly in die amp vir die res van hul voorgangers se ampstermyn, mits hulle steeds daarvoor in aanmerking kom.

22. Lidmaatskap van beheerliggame van openbare skole vir leerders met spesiale onderwysbehoefte

- (1) Hierdie riglyne geld *mutatis mutandis* vir beheerliggame van openbare skole vir leerders met spesiale onderwysbehoefte, tensy daar anders aangedui word.
- (2) Die beheerliggaam van 'n openbare skool vir leerders met spesiale onderwysbehoefte behoort uit die volgende persone te bestaan:
- Ouers van leerders wat by die skool ingeskryf is, indien dit redelikerwys moontlik is
  - Opvoeders by die skool
  - Personelede by die skool wat nie opvoeders is nie
  - Leerders in graad 8 of hoër, indien dit redelikerwys moontlik is
  - Verteenwoordigers van borge, indien van toepassing
  - Verteenwoordigers van organisasies van ouers van leerders met spesiale onderwysbehoefte, indien van toepassing
  - Verteenwoordigers van organisasies van persone met gestremdhede, indien van toepassing
  - Persone met gestremdhede, indien van toepassing
  - Kundiges op verskeie gebiede van spesialebehoefte-onderwys
  - Die skoolhoof uit hoofde van sy of haar amptelike hoedanigheid
- (3) In geval van 'n openbare skool vir leerders met spesiale onderwysbehoefte, kan die voorsitter van die beheerliggaam enige lid van die beheerliggaam wees wat verkies word uit die persone waarna subparagraaf (2)(a), (e), (f), (g), (h) en (i) hierbo verwys.
- (4) Die getal ouerlede, opvoederlede en leerderlede van 'n beheerliggaam moet, na gelang van die betrokke skooltipe en -gradering, aan bylae A by hierdie riglyne voldoen.
- (5) Ouers moet die lede waarna subparagraaf (2)(a) hierbo verwys, ooreenkomstig paragraaf 12 van hierdie riglyne verkies.

- (6) Opvoeders wat by die betrokke skool in diens is, moet die lede waarna subparagraaf (2)(b) hierbo verwys, ooreenkomstig paragraaf 13 van hierdie riglyne verkies.
- (7) Personeellede by die betrokke skool wat nie opvoeders is nie, moet die lede waarna subparagraaf (2)(c) hierbo verwys, ooreenkomstig paragraaf 14 van hierdie riglyne verkies.
- (8) Die verteenwoordigende raad van leerders moet die lede waarna subparagraaf (2)(d) hierbo verwys, ooreenkomstig paragraaf 15 van hierdie riglyne verkies.
- (9) Lede in die kategorieë waarna subparagraaf (2)(e), (f), (g) en (h) hierbo verwys, moet verkies of aangestel word soos wat die Lid van die Uitvoerende Raad bepaal.
- (10) Die persoon/persone waarna subparagraaf (2)(i) hierbo verwys, moet verkies word soos wat die Lid van die Uitvoerende Raad bepaal.

23. Herroeping

Hierdie riglyne is onderworpe aan hersiening elke drie jaar of wanneer die behoefte ontstaan.

24. Kort titel

Hierdie riglyne is bekend as Riglyne insake die Verkiesing van Skoolbeheerliggame van Openbare Skole.

25. Bylaes

Nommer	Titel
Bylae A	Samestelling van beheerliggaam van gewone openbare skole en openbare skole vir leerders met spesiale onderwysbehoefte, volgens tipe en leerderinskrywings
Templaat 1	Kennisgewing van alle lede wat tot die beheerliggaam verkies is
Templaat 2	Beheerliggaamdatavorm
Templaat 3	Ouerkieserslys
Templaat 4	Kieserslys
Templaat 5	Kennisgewing van benoemings- en verkiesingsvergadering
Templaat 6	Benoemingsvorm
Templaat 7	Stembrief
Templaat 8	Getelde stembriewe en verklaring van getal stemme
Templaat 9	Verkiesingsverklaringsvorm
Templaat 10	Gids vir oorhandiging deur uittredende aan pas verkose beheerliggaamvoorsitter
Templaat 11	Verkiesingsmoniteringsinstrument (verkiesingsdag)
Templaat 12	Voorverkiesingsmoniteringsinstrument
Templaat 13	Skedule vir beheerliggaamverkiesing

Bylae A

SAMESTELLING VAN BEHEERLIGGAAM VAN OPENBARE SKOLE, VOLGENS TIPE EN LEERDERINSKRYWINGS

- (1) Die tabel hieronder sit die getalle van 'n skoolbeheerliggaam vir elke ledekategorie uiteen.
- (2) Die getal lede in 'n kategorie sal wissel na gelang van die tipe skool en leerderinskrywings, soos wat kolom 1 en 2 aandui.
- (3) In 'n skool sonder 'n personeellid word die getal ouers in kolom 5 sowel as die totale getal lede in kolom 8 albei met een verminder.

TIPE SKOOL	GETAL INGESKREWE LEERDERS	SKOOL-HOOF	GETAL OPVOEDERLEDE	GETAL OUERLEDE	GETAL NIE-OPVOEDERLEDE	GETAL LEERDERLEDE	TOTALE GETAL LEDE
Laerskool	1 tot 159	1	1	4	1	0	7
Laerskool	160 tot 700	1	2	5	1	0	9
Laerskool	701 en meer	1	3	6	1	0	11
Hoërskool	1 tot 649	1	2	7	1	2	13
Hoërskool	650 en meer	1	3	9	1	3	17
Gekombineerde skool	1 tot 499	1	2	7	1	2	13
Gekombineerde skool	500 en meer	1	3	9	1	3	17

SAMESTELLING VAN BEHEERLIGGAAM VAN OPENBARE SKOLE VIR LEERDERS MET SPESIALE ONDERWYSBEHOEFTE, VOLGENS TIPE EN LEERDERINSKRYWINGS

Een lid per toepaslike kategorie. Die tabel toon nie die getalle vir kategorieë waar aanstellings gedoen moet word nie.

TIPE SKOOL	GETAL INGESKREWE LEERDERS	SKOOL-HOOF	GETAL OPVOEDERLEDE	GETAL OUERLEDE, indien redelikerwys moontlik	GETAL NIE-OPVOEDERLEDE	GETAL LEERDERLEDE, indien redelikerwys	Verkose lede	Totale getal lede
Laerskool	1 tot 149	1	2	5	1	0	9	Plus aangeselde lede per toepaslike kategorie
Laerskool	150 en meer	1	3	6	1	0	11	
Hoërskool	1 tot 149	1	2	6	1	1	11	

Hoërskool	150 en meer	1	3	8	1	2	15	
Gekombineerde skool	1 tot 149	1	2	7	1	2	13	
Gekombineerde skool	150 en meer	1	3	8	1	2	15	

Templaat 1

KENNISGEWING VAN ALLE LEDE WAT TOT DIE BEHEERLIGGAAM VERKIES IS

SKOOL: _____

DISTRIK: _____

VERKIESINGSDATUM: _____

VAN	NAAM/NAME	TELEFOONNR	SELNR	FAKSNR	E-POS
Skoolhoof					
Ouers					
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
Opvoeders					
1.					
2.					
3.					
Personeellid					
1.					
Leerders					
1.					
2.					
3.					

VOLLE NAME VAN KIESBEAMPTE: _____

HANDTEKENING: _____

DATUM: _____

Templaat 2

BEHEERLIGGAAMDATAVORM

PROVINSIE: _____ SKOOLNAAM: _____ EMIS-NR: _____

Van en voorletters	Geslag		Ras			Gestremdeheid		Onderwysvlak			Vorige beheerliggaamervaring in jaar	Vorige beheerliggaamopleiding		Beheerliggaamportefeulje	
	V	M	S	W	B	I	Ja	Nee	Laerskool	Hoërskool		Tersêr	Geen		Ja
Skoolhoof															
Ouers															
1.															Vorsitter
2.															
3.															
4.															
5.															
6.															
7.															
8.															
9.															
Opvoeders															
1.															
2.															
3.															
Personeelid															
1.															
Leerders															
1.															
2.															
Aangestelde lede (LSOB-skole)															
1.															
2.															

GETAL INGESKREWE LEERDERS BY DIE SKOOL	Swart	Wit	Bruin	Indiër	Totaal

Templaat 3

OUERKIESERSLYS

SKOOL: _____

DISTRIK: _____

LW: Slegs een kind per gesin behoort op die kieserslys te verskyn.

VAN	NAAM/NAME	NAAM VAN DIE KIND	GRAAD VAN DIE KIND

Templaat 4

KIESERSLYS

SKOOL: _____

DISTRIK: _____

KOMPONENT:

Opvoeders	Personeelid	Leeders
-----------	-------------	---------

NR	VAN	NAAM
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		

Templaat 5

**KENNISGEWING VAN BENOEMINGS- EN
VERKIESINGSVERGADERING**

NAAM VAN SKOOL: _____

KOMPONENT:

Ouers	Opvoeders	Personeellid	Leeders
--------------	------------------	---------------------	----------------

Kennis geskied hiermee dat 'n vergadering vir die benoeming en verkiesing van benoemdes vir .....
( ) lede van die beheerliggaam by bogenoemde skool gehou sal word op ..... (datum) om
..... (tyd) by ..... (plek).

Vir ouerbenoemdes moet die voorsteller en sekondant ouers van leeders by die skool wees. Benoemdes moet ouers wees wat nie by die skool in diens is nie. Die benoemde, voorsteller en sekondant vir elke kategorie moet uit die lede van daardie kategorie kom.

Die benoemingsvorm moet minstens een dag voordat die verkiesing plaasvind aan die skool terugbesorg word.

Benoemings sal ook by die benoemings- en verkiesingsvergadering aanvaar word.

LW: Dit is die benoemde en die kieser se verantwoordelikheid om toe te sien dat hul name op die skool se kieserslys verskyn, wat by die skool ter insae lê.

_____
NAAM VAN SKOOLKIESBEAMPTE

_____
HANDTEKENING VAN SKOOLKIESBEAMPTE

_____
DATUM

Tel: .....

Templaat 6

BENOEMINGSVORM

NAAM VAN SKOOL: .....

KOMPONENT:

Ouers	Opvoeders	Personeellid	Leeders
--------------	------------------	---------------------	----------------

VOORSTELLER:

Ek, ...,

(volle name)

synde ('n ouer van 'n leerder/'n opvoeder/'n personeellid/'n lid van die verteenwoordigende raad van leeders by bogenoemde skool), benoem hiermee:

.....

(volle name van benoemde)

as 'n lid van die beheerliggaam van bogenoemde skool.

_____
HANDTEKENING VAN VOORSTELLER

_____
DATUM

SEKONDANT

Ek, ...,

(volle name)

synde ('n ouer van 'n leerder/'n opvoeder/'n personeellid/'n lid van die verteenwoordigende raad van leeders by bogenoemde skool), sekondeer hiermee:

.....

(volle name van benoemde)

as 'n lid van die beheerliggaam van bogenoemde skool.

_____
HANDTEKENING VAN SEKONDANT

_____
DATUM

VERKLARING DEUR BENOEMDE:

Ek, die benoemde ..... (volle name), aanvaar die benoeming, en verklaar dat ek:

- (a) nie geestesongesteld is of deur 'n bevoegde hof as sodanig verklaar is nie;
- (b) nie 'n ongerehabiliteerde insolvente persoon is nie;
- (c) nie aan 'n oortreding skuldig bevind en gevonnissen is tot tronkstraf vir 'n tydperk van langer as ses maande, sonder die moontlikheid van 'n boete, of nog 'n volle tronkstraf moet uitdien nie;
- (d) nie ongeskik verklaar is om met kinders te werk soos wat die Kinderwet, 2005 (Wet 38 van 2005) bepaal nie; en
- (e) nie my lidmaatskap van die beheerliggaam verloor het deurdat die Departementshoof dit ingevolge die Skolewet beëindig het nie.

Geteken te .....op .....

Handtekening: ..... Datum: .....

Templaat 7

STEMBRIEF

SKOOL: _____

DISTRIK: _____

KOMPONENT:

Ouers	Opvoeders	Personeellid	Leerders
-------	-----------	--------------	----------

STEM DEUR 'N KRUIS (X) IN DIE BLOKKIES LANGS DIE BENOEMDE(S) VAN U KEUSE TE TREK.

	Naam	Stem deur 'n X te trek
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		

Templaat 8

GETELDE STEMBRIEWE EN VERKLARING VAN GETAL STEMME

DISTRIK: .....

SKOOL: .....

KOMPONENT:

Ouers	Opvoeders	Personeellid	Leerders
-------	-----------	--------------	----------

VERKIESINGSDATUM

TIPE SKOOL

LAER

HOËR

GEKOMB

LSOB

Nommer	Naam van benoemde (van meeste tot minste stemme)	Getal stemme
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		

TOTALE GETAL STEMGEREGTIGDE KIESERS: _____

TOTALE GETAL STEMME UITGEBRING: _____

BEDORWE STEMBRIEWE: _____

NAAM VAN SKOOLKIESBEAMPTE: _____

HANDTEKENING: _____

DATUM: _____

Templaat 9

VERKIESINGSVERKLARINGSVORM

NAAM VAN SKOOL: .....

NAAM VAN DISTRIK: .....

NAAM VAN SKOOLKIESBEAMPTE: .....

DATUM VAN VERKIESING VAN KOMPONENTE:

Ouers	Opvoeders	Personeellid	Leerdere

Voltooi die tersaaklike afdeling

AFDELING A: Onbestrede verkiesing

As die skoolkiesbeampte vir bogenoemde verkiesing, verklaar ek die verkiesing van alle komponente onbestrede.

Handtekening: .....

Datum: .....

AFDELING B: Bestrede verkiesing

As die skoolkiesbeampte vir bogenoemde verkiesing, verklaar ek dat die volgende komponent(e) van die verkiesing bestrede was:

.....
.....
.....

en verstrek hiermee die besonderhede van genoemde geskil(le):

.....
.....
.....

NAAM VAN SKOOLKIESBEAMPTE

HANDTEKENING VAN SKOOLKIESBEAMPTE

DATUM

Tel: .....

Templaat 10

GIDS VIR OORHANDIGING DEUR UITTREDENDE AAN PAS VERKOSE BEHEERLIGGAAMVOORSITTER

(Hierdie dokumente is die eiendom van die skool en moet deur die skoolhoof bewaar word.)

SKOOL: _____ EMIS-NR: ____ DISTRIK: _____

Ek, _____ (volle name), die pas verkose voorsitter van die skoolbeheerliggaam van _____ (skool se naam), bevestig hiermee dat die uittredende beheerliggaamvoorsitter die volgende dokumente/e-afskrifte aan die inkomende beheerliggaamvoorsitter oorhandig het:

SLEUTELGEBIED	ITEM	Merk met 'n kruis (X) waar van toepassing	
		JA	NEE
1. WETGEWING	1.1 Die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996)		
	1.2 Provinsiale onderwyswet		
	1.3 Regulasies insake die Beheerliggame van Openbare Skole		
	1.4 Nasionale Norme en Standaarde vir Skoolfinansiering (Algemene Kennisgewing 869 van 2006)		
	1.5 Provinsiale Regulasies insake Wangedrag deur Leerders by Openbare Skole en Dissiplinêre Verrigtinge		
	1.6 Regulasies insake Vrystelling van Ouers van die Betaling van Skoolgeld (Algemene Kennisgewing 1149 van 2006)		
ANDER DOKUMENTE	1.7 Die grondwet van die skoolbeheerliggaam		
	1.8 Die visie en missiestelling van die skool		
	1.9 Aksieplanne vir die volgende jaar op grond van die skoolontwikkelingsplan		
2. BELEIDE	2.1 Toelatingsbeleid		
	2.2 Beleid insake skoolsport en kulturele aktiwiteite		
	2.3 Beleid insake gebruik van skoolgeboue en -fasiliteite deur nie-skoolgemeenskapslede		
	2.4 Beleid oor beroepsgesondheid en -veiligheid		
	2.5 Godsdiensbeleid		
	2.6 Taalbeleid		
	2.7 MIV- en vigsbeleid		
	2.8 Gedragskode vir leerders		
	2.9 Skool se beleid insake betaling van skoolgeld en die skool se glyskaal vir die bepaling van gedeeltelike vrystelling		

SLEUTELGEBIED	ITEM	Merk met 'n kruis (X) waar van toepassing	
		JA	NEE
3. FINANSIËLE HULPBRONNE	3.1 Notuleboek		
	3.2 Afskrif van bateregister van die skool		
	3.3 Kasboek		
	3.4 Kwitansieboek (huidig) (reeksnr:)		
	3.5 Kwitansieboek(e) (gebruik) (reeksnommers:)		
	3.6 Tjekboek (huidig) (reeksnr:)		
	3.7 Tjekboek(e) (gebruik) (reeksnommers:)		
	3.8 Kleinkas (Bedrag:)		
	3.9 Bankstate vir tydperk 1 Januarie tot 30 Junie van huidige boekjaar		
	3.10 Dokumentêre bewys van beleggings (indien enige), soos met LUR se toestemming		
	3.11 Lys van NRO's/vennote wat deur distrik goedgekeur en in skole bedrywig is		
	3.12 Afskrif van tiendeskooldag-statistieke		
	3.13 Afskrifte van kontrakte van alle personeel wat by die openbare skool in diens is		
	3.14 Geouditeerde finansiële state vir die tydperk 1 Januarie tot 31 Desember van vorige jaar		
	3.15 Skool se finansiesbeleid		
	3.16 Skoolbegroting vir huidige boekjaar		
	3.17 Resolusie om skoolgeld te hef – indien van toepassing		
4. LEERDERPRESTASIE	4.1 Afskrifte van ontleding van resultate van vorige drie jaar (graad 1 tot 12)		
	4.2 Strategie ter verbetering van leerderprestasie		
	4.3 Die skool se ontwikkelingsplan – huidige jaar		
	4.4 Die skool se verbeteringsplan – huidige jaar		

Naam: _____

Geteken: _____

Datum: _____

Pas verkose beheerliggaamvoorsitter

Naam: _____

Geteken: _____

Datum: _____

Uittredende beheerliggaamvoorsitter

Templaat 11

VERKIESINGSMONITERINGSINSTRUMENT (VERKIESINGSDAG)

1. Algemene inligting

1.1 Skoolnaam en -tipe	
1.2 Provinsie	
1.3 Distrikskantoor	
1.4 Provinsiale amptenaar (naam en hoedanigheid)	
1.5 Distriksamptenaar (naam en hoedanigheid)	
1.6 Skoolkiesbeampte (naam en hoedanigheid)	
1.7 Verkiesingsdatums	<ul style="list-style-type: none"> • Leerders ..... • Opvoeders ..... • Personeellid ..... • Ouers .....
1.8 Getal ouers op die kieserslys	
1.9 Totale getal leerders by die skool	
1.10 Demografie van leerders by die skool (bv 60% swart, 20% wit, 10% Indiër en 10% bruin)	
1.11 Demografie van kiesers by die vergadering (bv 60% swart, 20% wit, 10% Indiër en 10% bruin)	
1.12 Getal ouers teenwoordig by die vergadering	
1.13 Totale getal ouers benoem:	
• Geslag (bv nege mans en 12 vroue)	
• Rasse-samestelling	
• Mense met gestremdhede	
1.14 Totale getal ouers verkies:	
• Geslag (bv vier mans en ses vroue)	
• Rasse-samestelling	
• Mense met gestremdhede	
1.15 Hoe lank voor die verkiesing is benoemings- en verkiesingskennisgewings ontvang?	

2. Benoemings- en verkiesingsproses

2.1 Waarnemings oor die lokaal (bv ruimte, meubels en verligting)	
2.2 Is die kworum van 15% behaal? Indien nie, wanneer is die volgende verkiesingsdatum?	
2.3 Is die kiesers aan die hand van die kieserslys nagegaan?	
2.4 Het die kiesbeampte die benoemingsproses sorgvuldig verduidelik?	
2.5 Het hy/sy verdere benoemings aangevra? Verduidelik die proses.	
2.6 Is die benoemingsvorme behoorlik voltooi?	
2.7 Het die benoemdes geleentheid ontvang om hulself voor te stel?	
2.8 Het die kiesbeampte die verkiesingsproses sorgvuldig verduidelik?	
2.9 Het die kiesbeampte nagegaan dat die stembusse leeg was voordat stemming begin het?	
2.10 Het die stembokke geheime stemming moontlik gemaak?	
2.11 Is enige geskille aanhangig gemaak? Verduidelik die aard van geskille en hoe dit besleg is.	
2.12 Is die telproses waargeneem? Indien wel, wie het as waarnemers van die proses opgetree?	
2.13 Is die verkiesingsuitslag by die vergadering aangekondig?	
2.14 Was daar enige onreëlmatighede? (Spesifiseer.)	

Kommentaar/bykomende inligting/probleme:

.....
 .....

Skoolkiesbeampte: .....

Handtekening: ..... Datum: .....

Amptenaar van die Departement van Basiese Onderwys: .....

Handtekening: .....Datum: .....

Templaat 12

VOORVERKIESINGSMONITERINGSINSTRUMENT

1. Algemene inligting

1.1 Provinsie	
1.2 Verkiesingstydperk	
1.3 Provinsiale amptenaar	Naam: Tel: Sel:

2. Voorspraak

2.1 Watter radiostasies beplan julle om te gebruik?	
2.2 Vir hoe lank sal die boodskappe uitgesaai word?	
2.3 Wat is die kernboodskappe?	
2.4 Watter koerante beplan julle om te gebruik?	
2.5 Wat is die kernboodskappe?	
2.6 Sal julle plakkate en pamflette gebruik?	
2.7 Wat is die kernboodskappe van die plakkate en pamflette?	
2.8 Watter ander vorme van voorspraak beplan julle om te gebruik (bv promosietoere)?	
2.9 Wat was die doeltreffendste voorspraakmetode in die vorige verkiesing?	
2.10 Waarom dink jy was dit die doeltreffendste?	
2.11 Hoe en wanneer sal die LUR die verkiesing van stapel stuur?	

3. Verkiesingsbegroting

3.1 Verkiesingsbegroting	
3.2 Bron van begroting	

4. Lys dokumente

LW: Indien van die volgende dokumente nie beskikbaar is nie, dui asseblief aan wanneer dit ontwikkel sal word:

Is die volgende beskikbaar?

4.1 Provinsiale regulasies vir beheerliggame	
4.2 Gedragskode vir beheerliggaamlede	
4.3 Voorbeelde van alle template wat in die verkiesing gebruik sal word	
4.4 Dokumente vir die opleiding van kiesbeampptes	

4.5 Bestuursplan vir beheerliggaamverkiesing	
4.6 Omsendbriewe aan die distrikte oor beheerliggaamverkiesingsake	
4.7 Beheerliggaamverkiesingskedules van skole	
4.8 Provinsiale moniteringsinstrumente vir beheerliggaamverkiesings	

5. Verkiesingspanne

LW: Indien van die volgende take nog nie verrig is nie, dui asseblief aan wanneer dit gedoen sal word:

5.1 Is 'n provinsiale verkiesingstaakgroep (met inbegrip van alle belanghebbendes) tot stand gebring?	
5.2 Is die distrikskiesbeamptes amptelik aangestel?	
5.3 Is distriksverkiesingspanne tot stand gebring?	
5.4 Is skoolverkiesingspanne tot stand gebring?	
5.5 Is alle skole gepaar?	
5.6 Is alle verkiesingspanne opgelei?	
5.7 Wie sal die opleiding voorsien?	

6. Monitering en beoordeling

6.1 Is daar 'n plan gereed om die verkiesing te moniteer?	
6.2 Hoe sal die monitering van die verkiesing verseker word?	
6.3 Hoe sal die vaslegging van data oor pas verkose beheerliggame verseker word?	
6.4 Wie sal verantwoordelik wees om die verkiesingsverslag op te stel?	
6.5 Sal 'n eksterne beoordeling van die verkiesingsproses onderneem word? Indien wel, deur wie?	

7. Fisiese hulpbronne

7.1 Watter soort lokale sal vir beheerliggaamverkiesings gebruik word (bv skoolsaal)?	
7.2 Het alle skole geskikte lokale vir dié doel (wat ruimte, meubels, ventilasie, ens betref)?	
7.3 Is daar planne vir die beskikbaarheid van hulpbronne in skole (bv die voorbereiding van stembusse en -hokkies)?	
7.4 Sal van die fisiese hulpbronne uitgekonnekteer word? Spesifiseer asseblief.	
7.5 Indien hulpbronne uitgekonnekteer sal word, wie sal die moontlike verskaffers wees?	

Kommentaar/bykomende inligting:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Provinsiale kiesbeampste: .....

Handtekening: ..... Datum: .....

Amptenaar van die Departement van Basiese Onderwys: .....

Handtekening: ..... Datum: .....

SKEDULE VIR BEHEERLIIGGAAMVERKIESING

Provinsie: ..... Distrik: ..... Kring: .....

Verkiesingsjaar: .....

Skool-naam	Straat-adres van skool	Dorp/stad	Naam van skoolhoof	Kontaknommer van skoolhoof	Naam van skoolkiesbeamp	Kontaknommer van skoolkiesbeamp	Verkiesingsdatum	Tweede verkiesingsdatum (indien van toepassing)	Datum van vergadering om ampsdraers van beheerliggama te verkies	Datum van oorhandiging deur uittredende aan verkose voorsitter

Webtuiste

www.education.gov.za

Facebook

www.facebook.com/BasicEd

Twitter

www.twitter.com/dbe_sa